

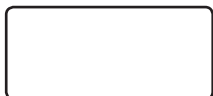
Margot Flügel-Anhalt
Titus Arnu

Přes hranice

Volnost nezná slovo věk

Jak jsem v 64 letech poprvé ve svém životě
nasedla na motorku a objela půlku světa

Všechny popisy v této knize vycházejí ze subjektivních vzpomínek. Dialogy nejsou reprodukovány doslovně, ale podle jejich významu. Většina jmen a charakteristik osob byla z důvodu ochrany jejich soukromí změněna.

1. české vydání 2020

© 2019 DuMont Reiseverlag, Ostfildern

Všechna práva vyhrazena

Text: Margot Flügel-Anhalt a Titus Arnu

Grafika: Sieveking · Agentur für Kommunikation, Mnichov

Návrh obálky: Katrin Kleinschrot, Stuttgart

Mapa a ilustrace: Diana Köhne, Hamm

Fotografie: streetsfilm, Kassel a Margot Flügel-Anhalt

Sazba: Pasparta Publishing, s.r.o.

Překlad: Zdenka Obrová

Printed in Poland

ISBN 978-3-7701-6697-8

MARCO **POLO**

www.marcopolo-club.cz

*Věnováno mojí milé mamince, která mi dala volnost,
abych byla tím, kým jsem.*

Řetěz už je zase nasazený – pro mého kyrgyzského pomocníka žádný problém.

OBSAH

Mapa	8
Prolog	11
NĚMECKO	▶ 14
POLSKO A UKRAJINA	▶ 36
RUSKO	▶ 48
KAZACHSTÁN	▶ 62
KYRGYZSTÁN	▶ 76
TÁDŽIKISTÁN	▶ 104
UZBEKISTÁN A TURKMENISTÁN	▶ 150
ÍRÁN	▶ 170
TURECKO	▶ 202
BULHARSKO, SRBSKO, ČERNÁ HORA A CHORVATSKO	▶ 220
NĚMECKO	▶ 240
Přes hranice.....	251
Poděkování	255
Autoři	258
O jedné ženě na motorce a jednom muži s kamerou.....	260

Polsko

Rusko

Ukrajina

Černé moře

Turecko

Stredozemní moře

most přes Volhu

Kazachstán

Jan-šan

Uzbekistán

průsmyk Kyzylort

Kyrgyzstán

Turkmenistán

Tadžikistán

Afghánistán

Írán

Kaspijské moře

PROLOG

► PAMÍRSKÁ DÁLNIČE

Červenec 2018

Všechno špatně! Kola motorky se protácejí. Počasí nestojí za nic. A já začínám pomalu ztrácet klid. Už hodiny se probíjím hlubokou, červenou břečkou, kterou pokrývá tenká vrstva sněhu. Na kalhotách, bundě a helmě pomalu namrzá načervenalá vrstva bahna. Téměř necítím ruce. Teploty se pohybují pod nulou. Občas zastavím a ohřívám si prsty v rukavicích o motor. Ale zůstat stát není žádné řešení. Když budu příliš pomalá, tak tady uvíznu.

Jsem v průsmyku Kyzylart, téměř 4000 metrů nad mořem, v těžce sjízdné části Pamírské dálnice, jedné z nejdobrodružnějších dálnic na světě. Tato špatně postavená horská silnice vede přes průsmyk ve výšce 4400 metrů na hranice Tádžikistánu, odtud se stáčí do autonomní provincie Horský Badachšán, do krajiny, kam by člověk dle místních úřadů neměl v žádném případě cestovat. Terrorismus. Drogové organizace. Zemětřesení. Laviny bahna. Mínová pole. To je jen pár druhů nebezpečí, která zde mohou cestovatele potkat.

Přechodem z Kyrgyzstánu do Tádžikistánu se moc nejezdí a já teď už vím proč. Tohle není žádná pořádně vybudovaná alpská silnice s panoramaty, tohle je prostě zlý sen. Zvláště při takových podmínkách jako dneska. Silné dešťové a sněhové přeháňky proměnily po několika dnech prašnou cestu v načervenalé peklo plné

bahna. I s terěňákem by to byla výzva, ale já sedím na motorce. Lépe řečeno: na mopedu.

Moje Honda XR 125 L má jen 11 koní, váží 130 kilo, k tomu je třeba přičíst 60 kilo zavazadel a výbavy. Já sama vážím 58 kilo. Když motorka uklouzne, přistanu v tom marastu a jen stěží ji sama zase postavím. Bojím se dalšího pádu. A co se bude dít, když se na mopedu něco pokazí a nepůjde to už spravit? Co když se nějak škaredě zraním? Nepatřím totiž k těm nejmladším. Tím by moje cesta, cesta, o které jsem tak dlouho snila, pravděpodobně skončila.

Uprostřed prázdnoty se najednou objeví motocyklista. Vynoří se z mlhy jako duch ze sněhové bouře. Setře rozmoklý sníh z průhledu přilby a udiveně zvolá: „A woman? Oh! Good luck!“ Podle promáčknutých a šmírem umazaných kovových boxů je poznat, že se svým plně naloženým a těžkým strojem několikrát upadl. Já sama na tom nejsem o nic líp. Čím víc se cesta vine nahoru, tím je to těžší. Viditelnost mizerná. Jedu s otevřeným průhledem, abych se v této nadmořské výšce mohla trochu nadechnout. Fouká a sněží čím dál tím víc. Karburátorový motor se mění na motor, co to bude mít brzo za sebou. Kvůli řídkému vzduchu je pořád pomalejší. Po kraji blátivé silnice se jede trochu líp, ale zase propast je tam nebezpečně blízko. Třikrát to převrátím. Třikrát s nadáváním opět nasednu a zatnu zuby. Jen kdyby zimou tak nedrzkotaly!

Začínají ve mně hlodat pochybnosti. Proč si tohle dělám? Neměla bych spíš jako ostatní senioři trávit důchod pohodlně štrikováním, chozením s hůlkami a po kavárnách? Ale ne, já jsem se bezpodmínečně chtěla kodrcat na téhle motorce z Hesenska do Hindúkuše. Na minimotorce, ze které si ostatní motorkáři dělají jen legraci. A to přestože nemám s motorkami prakticky žádné zkušenosti, ani řidičák. Můj starý šedý řidičský průkaz, vystavený 16. března 1972 okresním úřadem v Tuttingenu, mě opravňuje k tomu, řídit

„motorová vozidla třídy tři“, to znamená i motocykly s objemovým zdvihem do 125 cm³. Jednoduše tak. Jednoduše tak? To tady v průsmyku Kyzylart ve skutečnosti fungovat nebude. Udělala jsem obrovskou chybu, nebo to bylo jedno z nejlepších rozhodnutí mého života? To se pravděpodobně ukáže až za další zatáčkou.

Třetí nehoda

Druhá nehoda

První nehoda

Den odjezdu

Přípravy

Německo

► NĚMECKO

duben 2018 // Thurnhosbach

Co mě nutí vydat se právě do Tádžikistánu? Zvědavost? Lehkomyslnost? Nuda? Zdá se, že s touhou po dobrodružství, s tím naléhavým toužením po dálkách, jsem se už narodila. Vždycky jsem ráda cestovala. Touha po neznámých dálkách mě přepadá náhle, bez přípravy. Může ji vyvolat nějaká vůně, zvuk projíždějícího auta, anebo když v noci někde zašteká pes. Zavřu-li oči a přemýšlím, kdy jsem poprvé takovou touhu ucítila, vracím se do svého dětství – a vzpomínám si na to, jak jsme jednou vyrazili na výlet k Bodamskému jezeru. Měla jsem pocit, jako bych se vypravila na expedici kolem světa.

Stalo se to jednoho nedělního dopoledne uprostřed léta. Přítel mojí matky nás pozval, abychom si v jeho mercedesu vyjeli k Bodamskému jezeru, půl hodiny cesty od Tuttingenu, kde jsem vyrůstala. Takové vzrůšo! Maminka pro nás zabalila jídlo, pití a deku, my děti jsme si sedly dozadu a ona na sedadlo spolujezdce. Odpíchli jsme se. Bylo to jedno z takových těch neurčitých dopolední bez hranic, kdy se nad loukami a lesy vznáší v teplém vzduchu s vůní koření lehounká pára, jako tajná předtucha dobrodružství. Nasávala jsem tyto dojmy a myslela na cestování po světě, na cizí světadíly, na divoká dobrodružství. Sice se mně dělalo na zadním sedadle mercedesu trochu špatně, to se ale nepočítalo. Byli jsme na cestě.

Toulat se sem a tam, jen tak si bloumat, to ve mně zůstalo i daleko za hranicemi dětství, které jsem trávila v hlubokých lesích na okraji Švábské Alby a u Dunaje. Když odcházím, jsem někdo úplně jiný. Jako bych každý okamžik viděla jinýma očima. Když bývám doma, ráda se stahuji sama do sebe, ale jakmile někam vyrazím, jsem v kontaktu s lidmi uvolněná a otevřená. Přivonět si, uslyšet, ochutnat a vnímat, jak žijí lidé někde jinde, poznat podmínky, ve kterých se utváří jejich život, povídat si s nimi, naslouchat, smát se, nebo i společně mlčet, to mě žene vpřed. Pásy hor v oparu na horizontu, daleký výhled přes moře, moje silnice, co mizí v lese... v takových chvílích se mě zmocní netušená lehkost, neurčitý pocit radosti.

Sešmáct let jsem prožila v Berlíně, i když jsem vlastně vesnický člověk. V roce 1993 jsem se s rodinou přestěhovala do severního Hesenska, moji dospělí synové Filip a Imo mě tam vždy rádi navštěvují. Každé ráno si vyběhnu bosá po zrosené louce na kopec za domem. Nakrmím téměř polovinu všech koček z naší vesnice, z terasy se můžu dívat na srny pasoucí se na okraji lesa. Dobrovolně bych se do velkoměsta už nikdy nepřestěhovala. Od té doby jen těžce snáším zástupy lidí, provoz a hluk.

58 obyvatel, pole, pahorky, les, větrná kola, hrázděné domy, statky, malý kostel – Thurnhosbach působí poklidně a život v tomto tichém koutku severního Hesenska, na bývalém pomezí hranic s Durynskem, je skutečně velmi příjemný. Cítím se zde dobře, mám ráda zdejší lidi, zakořenila jsem tady, převzala jsem velké množství čestných funkcí, sportuji, jsem členkou v různých spolcích a po dobu několika let jsem byla i starostkou naší obce. Přesto mě to pořád táhne pryč. Zvláště nyní, na konci pracovní kariéry.

Už jako dítě jsem se ráda toulala, běhala jsem sama lesem a po loukách. Zamlada jsem na kole projela Švýcarsko. Myslím si, že tohle je moje základní životní nastavení. Chci překonat další horu, abych viděla, co je za ní. Od roku 2008 jsem opakovaně cestovala po

Evropě – putovala jsem pěšky po Svatojakubské stezce do Španělska, přes Alpy, po E trojce směrem do Istanbulu. Vždycky po částech, protože během práce na radnici v Eschwege jsem si mohla vybírat dovolenou maximálně šest týdnů v kuse.

Pracovala jsem jako sociální pedagožka ve veřejných službách, svou práci jsem milovala, ale krátce před důchodem moje touha po svobodě pořád sílila. Konečně jsem chtěla být dlouho na cestách, aniž bych se musela po krátké době zase vrátit k pracovnímu stolu. Proto jsem se rozhodla, že požádám o předčasný důchod, abych se mohla stáhnout z veřejných služeb – ve prospěch své volnosti. Nechci štrikovat a péct buchty, chci zažít nějaká dobrodružství. Nakonec je mi teprve 64 a volnost nezná slovo věk.

Na poslední pracovní den nevzpomínám příliš v dobrém. Nejsem prostě ten typ na velkolepé večírky na rozloučenou. Takže brzo po oficiální části šel starosta, nadřízený a kolegyně s kolegy domů. Já jsem pak ještě dlouho seděla společně s uklízečkami a konečně jsem se začala cítit dobře. Jako komunální pracovnice pro problematiku žen jsem pořád řešila jejich stížnosti a problémy. Znalý jsme se. A tak se nakonec z oficiální oslavy stalo příjemné odpoledne.

Nicméně těžkopádnost staré byrokracie a zdouhavost jejich procesů mě v posledních letech ubíjely a namáhaly tak, že jsem tam nechtěla zůstat ani o den déle.

Vhozením klíčů od radnice do schránky skončila služba, která trvala celých 24 let. Byla jsem hotová. Vyřízená. Celý týden jako ochromená. Z těch posledních náročných týdnů v úřadě jsem se zotavila, teprve až jsem se přinutila k přípravám na plánovanou cestu.

V základním táboře (tak říkám svému domu a velké zahradě v Severohesenské vrchovině) se nyní připravuji na cestu. Na velkém kulatém stole v obývacím pokoji leží všechny věci, které

bych si ráda vzala s sebou. Procházím všechno, co je ještě třeba vyřídit.

Poštu, která mi přistane do schránky, termíny, které musím ještě jako právní poradce brát na vědomí, přestože se nacházím ve „fázi volna při částečném pracovním úvazku“ (ano, takové je znění zákona), čestné funkce... všechno toto nebudu postrádat.

V zahradě rostou převážně bylinky, těm moje dlouhá nepřítomnost neuškodí. Zralé maliny letos neuvidím ani je nebudu sklízet. Ještě prostříhat cestičku pro milou sousedku, aby mohla chodit zalívat. A tamhle ještě svázat bujně rostoucí keře. Víc není potřeba. Vesnické kočky, jež se každý den zastaví, aby dostaly svůj denní příděl potravy, mi budou hodně chybět. Moje bílá, čistě povlečená postel v tiché ložnici mi bude chybět. A čistá voda, které se můžu napít rovnou z kohoutku. Zním ten pramen, odkud k nám teče. Leží přímo za vesnicí na úbočí hory.

Vyrazit na cesty je pro mě snazší, protože žiju sama. Byla jsem dvakrát vdaná. Potkala jsem velkou lásku. Můj první manžel zemřel několik let po našem rozvodu na roztroušenou sklerózu (ALS), nevléčitelnou, degenerativní nemoc motorického nervového systému. Moje velká láska zemřela na ventrikulární fibrilaci. Po náhlé smrti jsem truchlila. Rok za rokem. Vydala jsem se na pouť po Jakubské stezce. Z Eisenachu do Santiaga de Compostela. Absolvovala jsem ji na etapy, protože jinak to kvůli mému pracovnímu nasazení ani nešlo. Někdy se i stalo, že jsem pro samé slzy ani neviděla, kam jdu. Když jsem byla na cestách, tak jsem mohla dát volný průchod toku myšlenek. Jednou, když jsem opět procházela údolím smutku, zaslechla jsem hlas. „Proč tak strašně pláčeš?“ zašvelilo šikmo nade mnou v korunách stromů. „Ty nejdeš sama.“ Byl to snad vítr, co jsem slyšela? Byla jsem snad tak dehydrovaná, že jsem začala mít halucinace? Potom jsem najednou pochopila, co mi ten hlas řekl. Nejsem sama. Jsem

v dobrých rukou. Od této chvíle se ten smutek dal unést. A slzy začaly pomalu vysychat.

V létě roku 2017 jsem se chtěla vydat na východ na mule. Tenhle nápad jsem dostala při cestě transsibiřskou magistrálou do Mongolska. Představovala jsem si, jak se budu na naloženém zvířeti pohybovat sibiřskou stepí. Ale kde bych takové tažné zvíře mohla sehnat? Ptala jsem se v Bundeswehru, oddělení tažných zvířat. Na ten podivný telefonický rozhovor si pamatuji, jako by to bylo dneska:

„Copak byste chtěla?“

„Ráda bych mluvila s někým, kdo má na starosti vysloužilé muly.“

„Vysloužilé muly? Dovolala jste se do Bundeswehru v Bad Reichenhallu, do oddělení horských myslivců.“

„Ano. Máte přece muly? Tažná zvířata. Však víte, o čem mluvím.“

„Okamžik prosím, tohle nespadá do mé kompetence. Přepojím vás na oddělení pro tažná zvířata.“

Praskání v telefonu. Znělo to, jako by nějaká mula rozšlápla ořech.

„Muly v důchodu? K tomu vám nemohu nic říct.“

Nařízení o odchodu do důchodu budou v případě tažných zvířat ve službě Bundeswehru vysoce citlivé téma. Něco jako vojenské tajemství. Také můj další partner mi nemůže, nebo nechce pomoci. Kompetentní pro informace o mulách v důchodu asi taky nebude.

Konečně mám na telefonu hlavního rotmistra, který je zjevně vrchním velitelem pro všechny službukonající i vysloužilé vojenské muly v Německu. Snažím se mu vysvětlit svou záležitost. Uznávám, že to zní trochu, jako by mi přeskočilo.

„Ráda bych si od Bundeswehru vzala vycvičenou mulu ve výslužbě. K adopci, nebo odkoupení, to je jedno.“

„Smím se zeptat za jakým účelem?“

„Výrazila bych s ní na cestu do Ruska.“

Na druhém konci drátu se nikdo neozýval. Začala jsem mít strach, že to hlavní rotmistr prostě položil, protože to celé považoval za nějakou recesi. Důchodkyně si to pomašuruje po Rusku s mulou v důchodu? To zní jako hodně špatný vtip. Něco jako skrytá kamera. Ale ten člověk to nepoložil. Ani se nesmál. Zcela vážně řekl:

„Je mi to vážně moc líto, ale když jsou u nás tažná zvířata vyřazena ze služby, tak už nikam necestují. Potom jsou skutečně unavená a svůj důchod si zaslouží.“

„Aha.“

A bylo po plánech.

Na nápad nahradit mulu motorkou přišel můj syn. Pracuje po hotelech a žije vždy několik let někde jinde, v současné době v Bangkoku. Je blázen do motorek a vlastní několik velkých, velmi rychlých strojů.

Ta představa je pro mě hodně zvláštní: já a na motorce?

„Vždyť ani nemám řidičák!“

„Ale máš přece, s tím svým starým můžeš jet na stopětadvacítce.“

Jsem velmi skeptická, protože vím, jak je to nebezpečné. Filip měl několik těžkých úrazů, které nezavinil, a na můj vkus jezdí často šíleně rychle. Moc rychle! Pro matku je to horor. A teď bych měla na něco takového sednout i já? „Vždyť o tom nemám ani páru a ještě jsem nikdy sama nejezdila!“

Bez jakýchkoliv dalších diskuzí mi Filip objednal Hondu XR 125 L za 1800 eur. 11 koňských sil, nejvyšší rychlost 100 kilometrů za hodinu. Ani jsem si ji dopředu neprohližela, ani nevyzkoušela, prostě mi ji doručovací služba jednoduše přivezla. Moje první myšlenka byla: „Ach, můj bože, já a tahle motorka, tohle nemůže nikdy klapnout!“

Objedu po dvoře jednou náš dům – a hned jsem na zemi. Abych se nezabila, vezmu si pár jízd, ale samozřejmě bez toho, abych skládala zkoušku. A jednou se se mnou učitel odváží i na silnici. A já

to zvládnou. A trénuju a trénuju: brždění v nebezpečných situacích, zatáčky, jezdím pořád dokola, nahoru a dolů po příkrém vjezdu před domem. Honda XR 125 L má terénní pneumatiky s hrubým vzorkem, výšku sedadla 83 centimetrů, široká řídítka a systém odpružení takový, že řidič může sedět vzpřímeně a přejíždět přes nerovnosti, aniž by měl hned problém. Vlastně je pro mě o pár centimetrů vyšší, sotva se nohama dotýkám země. Když překonám krátkou fázi zvykání, začne mi ta mašina být přece jen sympatická, právě proto, že je tak jednoduchá a technicky přehledná.

Po deseti jízdách se mi zdá, že praxe bylo dost, zakončím ji tedy samostatným výletem na Hesenskou vysočinu a podniknu první velkou tour společně se synem do Skotska. Teď mám se svým Endurem najeto 4000 kilometrů – a rozhoduju se, že vyrazím na východ. Ne, nebude to Durynsko, mám namířeno mnohem, mnohem dál.

květen 2018

O Pamírské dálnici sním už dlouho. Tahle trať je jako dělaná pro cestovatele, které jen tak něco neodradí. Vede z kyrgyzského Oše přes 728 kilometrů pohořím Pamír až do Chorogu v tádžické oblasti Horského Badachšanu. Krajina je to divoká, dobrodružná, často i nebezpečná – ale její krása je dechberoucí, takže se podle mého názoru vyplatí jít do určitého rizika, a vystavit se tak i určité míře nepohodlí.

Toužím po tom vidět na vlastní oči ledové vrcholky Hindúkuše, které se na afghánské straně Vachánského koridoru tyčí až do výšky 7708 metrů. Být venku, v horách, daleko od vymožeností západoevropského životního stylu – to si přeju z celého srdce. Chci spávat na zemi, na pokrývkách, které se čistí ve sněhu. Chci poznávat lidi, kteří tam žijí. Chci se znovu setkat s duchy, na které jsem

narazila v horách národního parku Terelsch (Terelj) v Mongolsku, kam jsem zavítala před několika lety. Stačí mi podívat se na mapu a slyším hukot Volhy, kterou chci při své cestě do Ruska překročit. Vyslovuju nahlas exotická jména řek, kolem kterých poježu: Syrdarja, řeka u města Kyzylorda v Kazachstánu. Amudarja, která protéká Tádžikistánem, Uzbekistánem a Turkmenistánem. Amudarja se dříve vlévala do Aralského jezera, dnes se ztrácí v pouštích. Ta jména svým zvukem rozeznávají touhy po dálkách, po dobrodružstvích, po volnosti...

Nutno přiznat, že celý ten plán je tak trochu šílený: vyrazit si na motorce jako řidič začátečník do Střední Asie. Po jedné z nejtěžších silnic na světě, oblastmi, kde probíhají konflikty, průsmyky ve výšce více než 4 000 metrů nad mořem. Sama. Žena. Někteří skeptikové se ušklíbnou. A někdy se ptám sama sebe: To ses snad dočista zbláznila? Vždyť Mallorca by byla taky v pohodě. Ano, takový krásný ostrov! Ale já chci něco jiného. Hledám výzvu. Chci vnímat sama sebe. A krátce před odjezdem se dostaví pocit, že skutečně žiju, s takovou intenzitou, která mě dostane. A už jen kvůli tomu mi to stojí za to.

Plánovala jsem týdny, měsíce. Hledala jsem v internetových diskuzích, studovala průvodce, nakoupila mapy, stáhla si do telefonu navigační programy. Pak bylo rozhodnuto, kudy poježu: přes Polsko, Ukrajinu, Rusko a Kazachstán na Pamírskou dálnici, druhou nejvyšší dálnici světa. Pamírská dálnice o délce 1252 kilometrů tvoří spojení mezi kyrgyzským městem Oše a Dušanbe, hlavním městem Kyrgyzstánu. Ve svém nejvyšším bodu přetíná 4 655 metrů vysokou soutěsku Ak-baital. Dále chci jet přes autonomní oblast Horský Badachšán, Uzbekistán, Turkmenistán, Írán, Turecko a potom zpět do Evropy.

V nocích před odjezdem toho moc nenaspím. Dělán si starosti. Najdu někoho, kdo mi bude umět vyměnit gumy, když se mi

podarí píchnout? Pomůže mi někdo nasadit duši na ráfek? Budu mít s sebou ten správný materiál a nástroje, abych opravila případné poruchy? Najdu v noci nějaké bezpečné místo na přespání? A jak budu zvládat ten chaotický dopravní provoz v zemích, kterými budu projíždět? A co politické konflikty? Zvládne berlínská agentura řádně a v termínu dostat do mého pasu všechna potřebná víza, když ještě ani neví, že Turkmenistán svoje vízum udělí teprve tehdy, když už je v pasu íránské vízum, protože v tomto případě je mou cílovou zemí Írán? Jak se budu cítit, až budu daleko v Kazachstánu ležet v noci ve stanu, naslouchat větru a v dálce tušit vytí vlků?

Moje výstroj leží připravená vedle tašek, znovu a znovu třídím věci, bez kterých se obejdu. Celkem to váží asi 60 kilo, to je o trochu víc než já sama. Seznam je dlouhý: benzinový vaříč, nádobí, stan, spací pytel, náhradní duše, nářadí, oblečení jak do 40 stupňů v Íránu, tak i pro teploty pod nulou v horách Tádžikistánu, mapy, průvodce a tak dál. K tomu ještě přijde deset kilo příslušenství k fotoaparátu, baterky a kabely. Plánuju si, že budu po cestě hodně fotografovat a natáčet. Slíbila jsem to Johanne-sovi a Paulovi.

Johannes Meier je evangelický farář, který působil v letech 2007–2015 jako kněz ve farnostech Sontra a Thurnhosbach. Nyní má jinou práci v kostele v Kasselu, pracuje také jako autor a filmař, a když uslyší o mém plánu, přemluví mě, abychom společně pořídili o mé cestě dokumentární film. Johannese a Paula Hartmana znám z divadla „Junges Theater“ v Eschwege, často jsem tam hrávala v nějakých divadelních kusech a režirovala. Oba dva chtěli přijet do Tádžikistánu a Íránu a nějakou dobu mě doprovázet. Zbytek cesty pak nasnímám mobilem nebo GoPro. Budu na cestě téměř čtyři měsíce, tolik času ti dva samozřejmě nemají.

Opravování motorky není vlastně moje hobby. Proto hledám před odjezdem radu u Fritziho, kamaráda, který je motorkář.

„Mohl bys mi stručně vysvětlit, jak se vyměňuje na motorce olej a svíčky?“

„A proč?“

„Koupila jsem si motorku a chci na ní odjet do Střední Asie. Sama.“

Na druhé straně drátu krátká odmlka.

„Ok... a kdy vyrážíš?“

„Asi pozítří.“

Zase krátká odmlka, jako by byl v šoku. Asi si pomyslel, že se ta stará ženská totálně zbláznila

„To je mi líto, ale nemám teď čas.“

Tak dobře, holt si to budu muset najít v návodu. Tam je napsané všechno, co je důležité pro údržbu. To přece nemůže být nijak složité, ne? Pro jistotu si ještě obstarám dvě brzdové páčky, protože jsem na příslušných fórech zjistila, že se páčky při pádu rychle poškodí.

Nechala jsem se včas přeočkovat proti hepatitis, vzteklině, tyfu a tetanu.

Všechny papíry na motorku jsem zastrčila do „Carnet de Passage“, sešitu obsahujícího 24 stránek, který potřebuju pro vjezd do Íránu. Tento tlustý žlutý sešit nesmím nikde ztratit. Jen když ho přivezu společně s motorkou nazpátek do Německa, budu mít důkaz, že jsem ji nikde po cestě neprodala. A jen pak mi vrátí nazpátek trochu předraženou kauci – 3 000 eur.

Mám všechna víza do zemí Střední Asie, teď čekám ještě na to íránské. Žádost leží na velvyslanectví v Berlíně. Konečně mi noční kurýrní služba doručí pas. Zdá se, že je všechno v pořádku, jen fotka ženy v pasu se mi nějak nezdá. Na hlavě má modrý šátek a vypadá úplně jinak. To přece nejsem já! Zjevně došlo k záměně mojí fotografie s fotografií nějaké jiné cestovatelky. V panice volám do agentury a dostanu nebyrokratickou radu: „Prostě s tím vycestujte.

Nikdo si toho ani nevšimne.“ Jako že pro něj vypadají ženy od určitého věku všechny stejně? Tak jo, tak budu po cestě nacvičovat, abych vypadala jako ta dáma s šátkem, a přitom doufat, že si toho na iránských hranicích nikdo nevšimne.

Dny před odjezdem připomínají horor. Špatná fotka v pasu je jen malý problém. Starosti mi dělá něco jiného. V noci na mě z horského srázu padají kameny. Představuju si, že jsem svědkem atentátu. Vidím se, jak trčím kdesi v kazašské stepi s rozřezanými pneumatikami. A ponechávám všem těmto příšerným představám volný prostor. A v jedné chvíli dospěju k názoru, že si můžu říct: Když umřu, tak to holt má tak být. Všechno je dobré, všechno má svůj řád. Moje děti ví, že je mám ráda a kde najdou poslední vůli. Konečně se uklidním, pomalu usínám, nechávám to být. Jsem připravená.

26. května

Ve srovnání se všemi těmi přípravami je odjezd snadný. A osvobozující. Konečně na cestě! V den odjezdu jsem klidná. Všechno je, jak má být. Přivazuju zavazadla na motorku, brašnu na nádrž upevňuju před sebou, sednu si na moped a chci vyrazit – a jako první mi spadne na zem brašna na nádrž. Neskutečně profesionální. Při druhém pokusu to klapne. Rozloučení s domem, dvorem, zahradou a kočkami je snadné, protože jsem to přece všechno tak dobře zařídila. Trochu se mně rozklepou kolena, když naposledy objímám syna Fila; člověk nikdy neví, zda se zase uvidí – i když jede jen nakupovat do nejbližšího supermarketu. A teď chci odjet tak daleko, do nestabilních zemí s neudržovanými silnicemi a komplikovanými politickými strukturami... Vždyť normálně jsou to děti, které někam odjíždějí, a ne ti staří. Fil mě pevně obejmje. Mlčíme. Všechno dobře dopadne. Jsem hodně optimistická. Vrátím se. Sjíždím pomalu po příkrém vjezdu – a konečně jsem na cestě. Všechny starosti, strachy a pochybnosti jsou najednou fuč.

Je velké teplo, meteorologové mluví zas jednou o létě století. Když stojím na křižovatce, rychle se zpotím. Mám na sobě kompletní ochranné oblečení včetně všech chráničů. Je sice z materiálů, které propouštějí vzduch, ale ve 30 stupních ve stínu jsem hned propocená skrz na skrz. Musím mít kožené rukavice, ledvinový pás, masku proti prachu, tlusté kalhoty, podkolenky, tlustou bundu a vysoké boty. Dokud jedu, tak se to dá vydržet, proudící vítr je hodně příjemný.

Prvních 200 kilometrů je prima, jedu si v pohodě v pravém pruhu dálnice. Někdy se mi podaří předjet nákladák, ale moc rychle se neženou. Moped naložený zavazadly zvládne maximálně 100 kilometrů v hodině, a když je protivítr, tak jen 80 až 90. Nic si z toho nedělám, jezdím ráda pomalu. Nejsem ten typ, co řeže zatáčky. Po 200 kilometrech dorazím do prvního cíle, pohodlného hotelu ve městě Gera.

27. května // Gera // 207 km

Hned za Gerou začne motorka poprvé stávkovat. Jede čím dál tím pomaleji a zhasne, prostě jen tak, bez varování. Něco udělám s motorem, zkouším nastartovat. Nic nepomáhá. Tak si tedy zavolám ADAC (Všeobecný německý autoklub). Přijede odtahovka, chlápek si mlčky vyslechne mou historku. Odhad situace z úst profesionála:

„S tím se nedá nic dělat.“

Skvělé, na to jsem přišla i bez něho.

„Zavezu motorku do dílny.“

Posunuje motorku po rampě, zatímco já stojím s mobilem v odstavném pruhu a píšu zprávu domů. Najednou se začne odtahovací vozidlo rozjíždět! Dálnice se na tomto místě trochu svažuje. Chlap se za ním musí rozběhnout, naskočí do rozjíždějícího se auta – a ještě včas stihne zašlápnout brzdový pedál.

„Konstrukční chyba“, to se stává u takových modelů často, vysvětlí mi, zatímco sedím vedle něho a vezu se s motorkou do dílny. V mých strašidelných představách před odjezdem hrál určitou roli temný Tálibán, metrové výtluky na silnici a zející propasti v Hindúkuši, ale určitě ne německý ADAC. Takovéto život ohrožující scény se neobjevily ani v těch nejbujnějších fantaziích.

Tak jsem zase nazpátek v Geře. Přátelský mechanik v dílně vyměňuje benzinový filtr, který se tam namontoval před začátkem cesty, za normální hadici na benzin. V neděli večer! Doufejme, že ta oprava problém odstraní.

Je fajn vědět, že na mě přátelé i rodina myslí a drží mi palce. Od té doby, co jsem odjela, mi píšou e-maily a na blogu od nich mám samá hezká přání.

„Šťastnou cestu, statečná ženo. Ať Tě provází dobré energie a přinesou Ti krásné okamžiky. Jsem s Tebou a smekám před Tvou odvahou. Srdečně zdravím.“ (Thekla Rotermund-Capar, komisařka pro ženské otázky a rovné příležitosti Werra-Meissner-Kreis)

„Moje milá a milovaná sestro! Přeju Ti na Tvé cestě všechno nejlepší. A chci, abys věděla, ať budeš mít kdekoliv jakýkoliv problém, tak jsem tu pro Tebe.“

(můj nevlastní bratr Ben)

„Všechno nejlepší, blázínku!“

(ještě jednou můj nevlastní bratr)

28. březen // Görlitz // 462 km

Moje Enduro už zase nejede. Tentokrát kousek od hranice s Polskem. Vzduchový filtr tedy zřejmě problémem nebyl. Jeden přátelský Polák zůstává stát, zacloumá a zatřepe motorkou. To pomůže. Ale jen tři kilometry za hranice. Tam zůstane ta blbá věc zase stát. Přijdou dva muži od pohraniční stráže a skepticky mě pozorují. Zase zavolám ADAC. Zase v dílně. Soucitný mechanik vyrobí kabel,

který se má postarat o to, aby se do motoru dostalo víc vzduchu. Žádnou mechanickou příčinu problému nenajdou. Jsem na cestě teprve tři dny, urazila jsem 200 kilometrů, a nějak se mi nedaří pohnout od německo-polské hranice. Vtipné.

Synům není do smíchu, když je informuju, jak daleko jsem se dostala. Během celé té katastrofické série nehod komunikuji přes WhatsApp s oběma syny a snachou. Dá se říct, že jsou na cestě se mnou a trpí společně. Když to vypadá bledě, tak mi pomáhají slovy útěchy, povzbuzují mě a navrhují řešení. Drží se mnou krok. Zkoumají příčinu poruchy a radí mi, abych si nechala vyměnit svíčku.

„Zavřelas dobře sytič?“ ptá se můj nejmladší, Filip. Tahle klapka karburátoru redukuje u studeného startu přívod vzduchu, a když člověk zapomene sytič po několika minutách zase zavřít, motor se přesyťí. Tohle se mi na začátku mé motorkářské kariéry stávalo často.

„Tys určitě jela s prázdnou nádrží!“ podezírá mě nejstarší, Imo.

„Ale ne, opravdu ne,“ bráním se chabě. „A i ta svíčka je vybraná na dlouhé jízdy s vysokou tepelnou hodnotou vlastně správně.“

„Popiš přesně, co se stalo!“ dožaduje se Imo. Jde na věc systematicky. „Mami!“ slyším Filipa. Takhle mě oslovuje vždycky, když už ho nic jiného nenapadá.

Večer stahuju pro filmový tým scény z poruch, které jsem si natočila mobilem. Paul a Johannes mě krátce před odjezdem rychle proškolili ve filmování. Přesto natáčím první scény v Polsku omylem v orientaci na výšku. No jo, tři dny před odjezdem jsem měla v hlavě něco jiného než základní kurz filmového umění. Do té doby pro mě bylo filmování mobilem a malými kamerami úplnou neznámou.

Thurnhosbach – Idylka v severním Hesensku

Poslední vychytávky před odjezdem

Konečně! Vyrážím!